

Výzkumný ústav
lesního hospodářství
a myslivosti, v. v. i.

Hlavní problémy v ochraně lesa v Česku v roce 2020 a prognóza na rok 2021

Ing. Bc. Jan Lubojacký, Ph.D. a kol.
LESNÍ OCHRANNÁ SLUŽBA

6. května 2021

Slezsko - Krnovsko, září 2020

Morava - Frýdecko-Místecko, září 2020

Vysočina - Třebíčsko, červenec 2020

Vysočina - Jihlavsko, červenec 2020

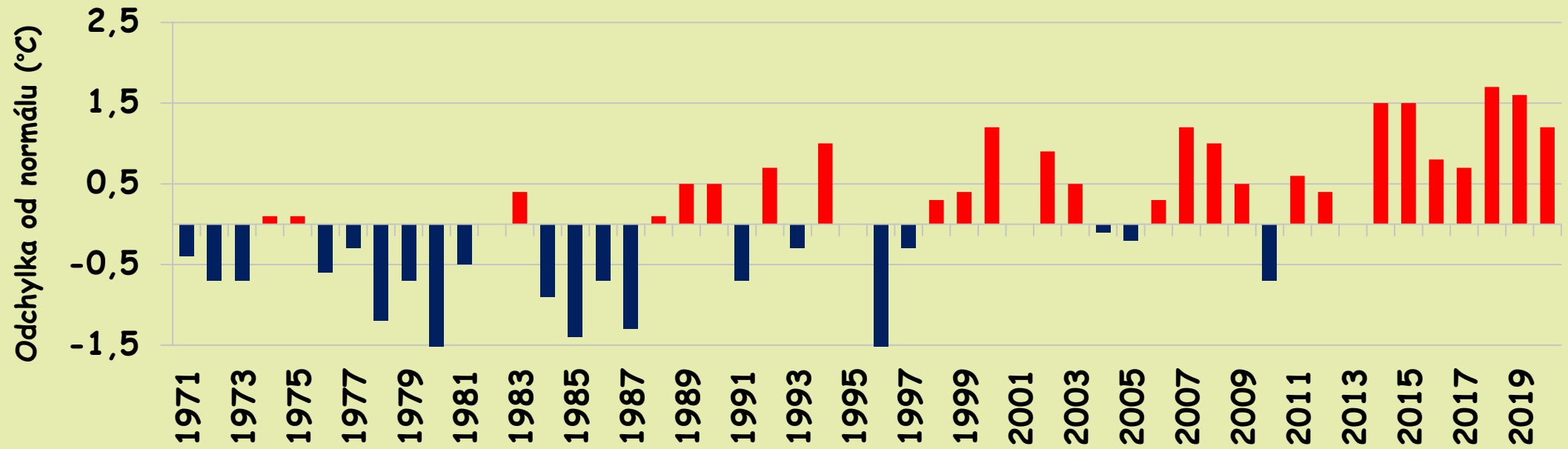
Vysočina - Jihlavsko, červenec 2020

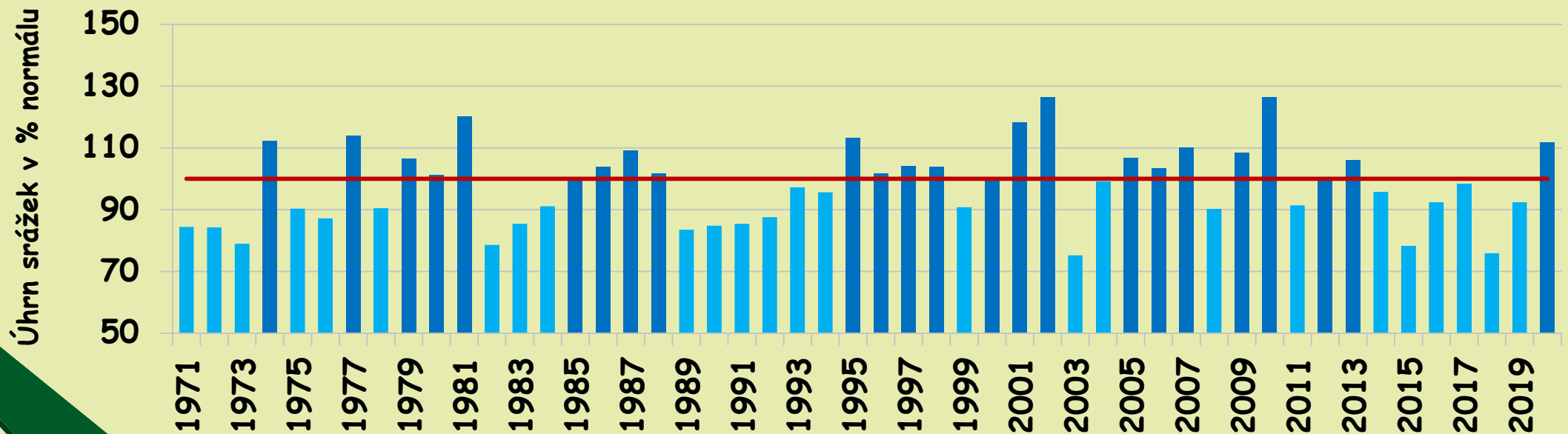
Nahodilé těžby v Česku v roce 2020

- **Evidence** výskytu lesních škodlivých činitelů za rok 2020 pochází ze 68 % výměry lesů v Česku
- **Evidovaný objem NT** - cca 19,8 mil. m³ (2019 - 19,3 mil. m³)
- **Podíl NT** na těžbách celkových - cca 95 %
- **Výrazně překročen** roční odvozený etát pro Česko!
- **Biotičtí škodliví činitelé** - cca 15,4 mil. m³ (2019 - cca 14,8 mil. m³, 2018 - cca 8,6 mil. m³, 2017 - cca 4,1 mil. m³)
- Dominantní role **přemnoženého podkorního hmyzu**, který představuje více než 95 % biotického poškození

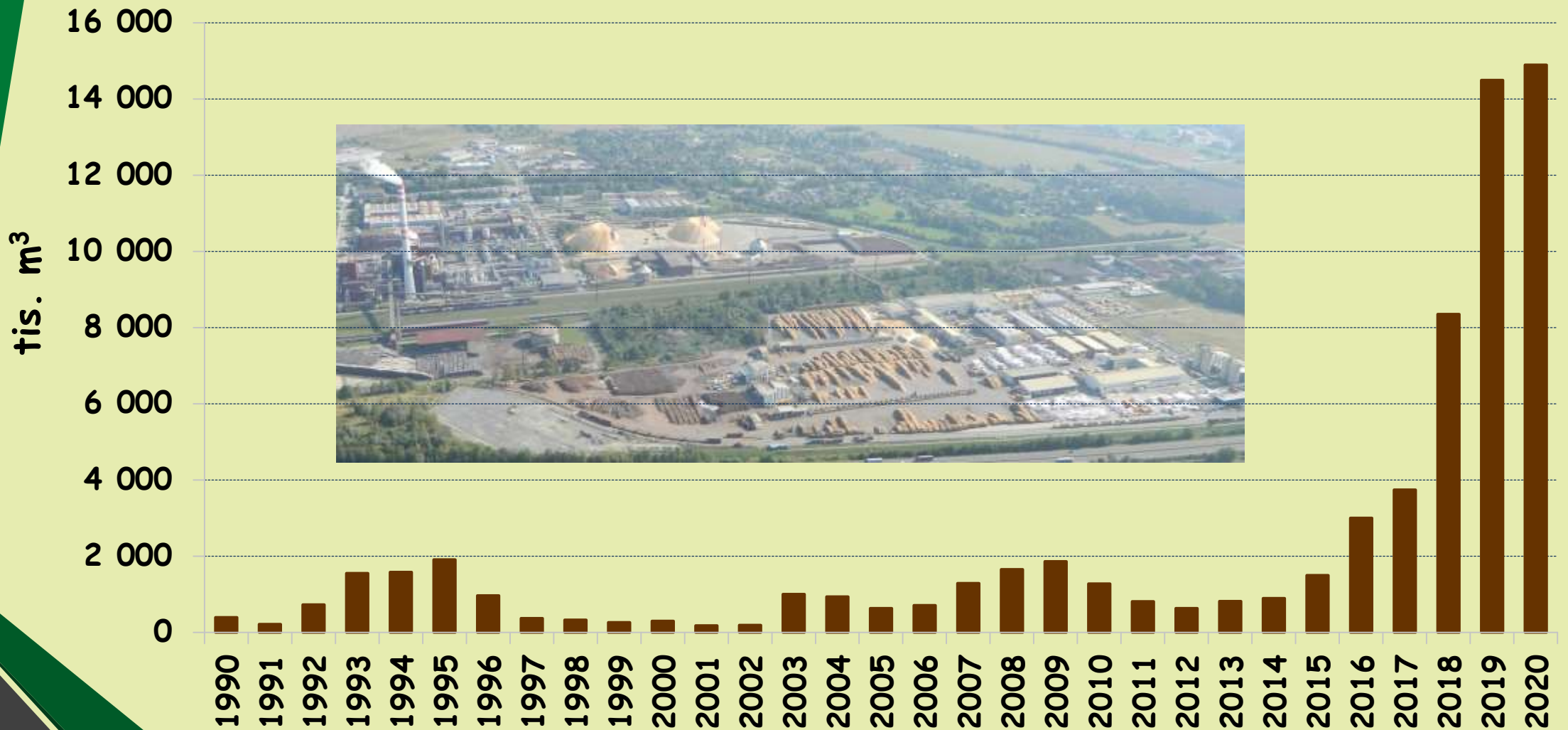
Odchylky průměrné roční teploty vzduchu od normálu (1981 - 2010) v Česku

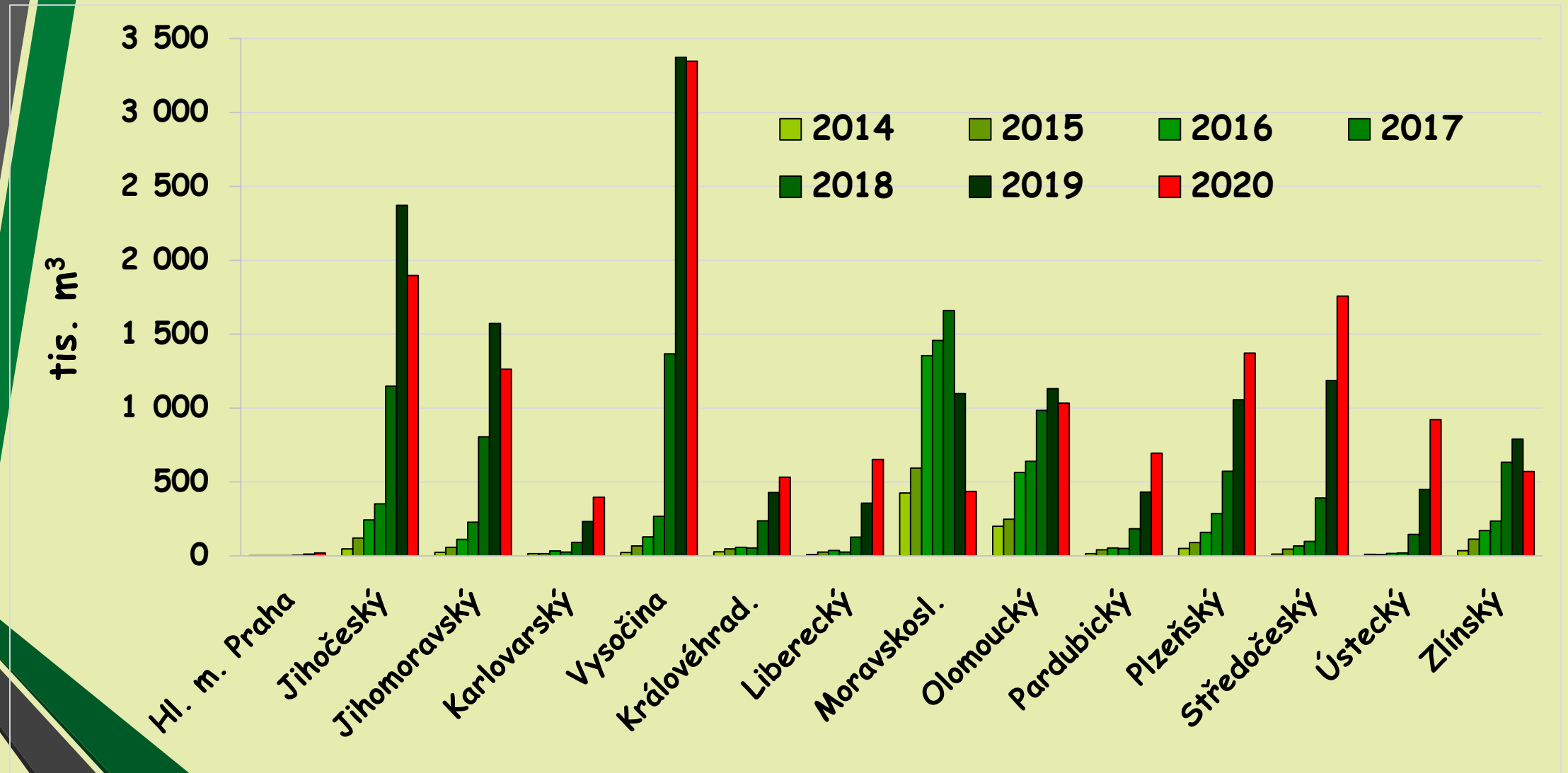
Roční úhrny srážek v procentech normálu (1981 - 2010) v Česku

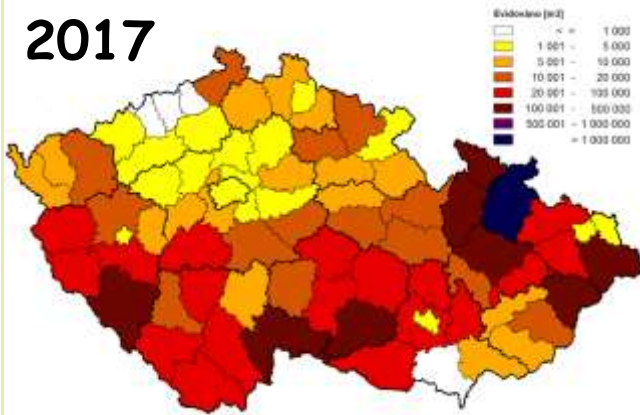
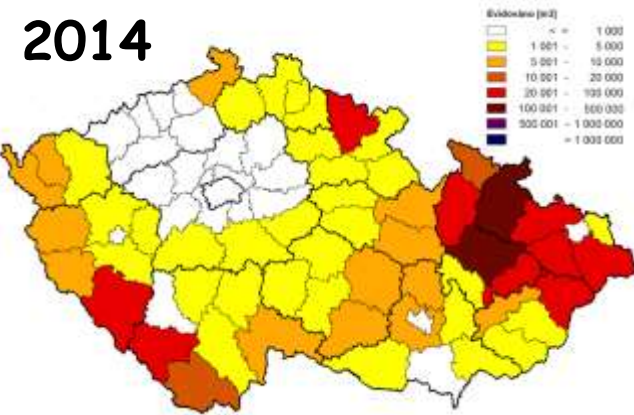

Evidovaný (= vztaženo na rozlohu cca 70 % lesů v Česku) objem smrkového kůrovcového dříví vytěženého v Česku v letech 1990 - 2020

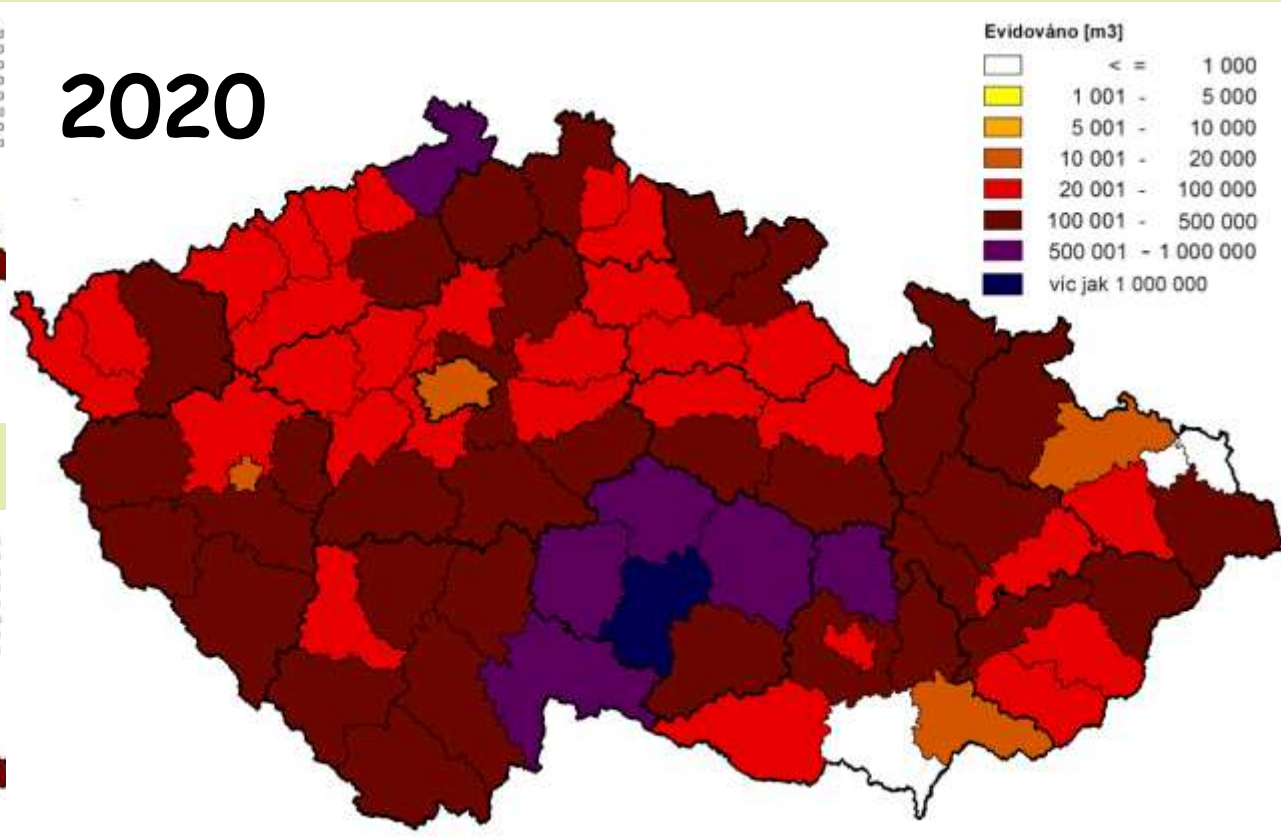
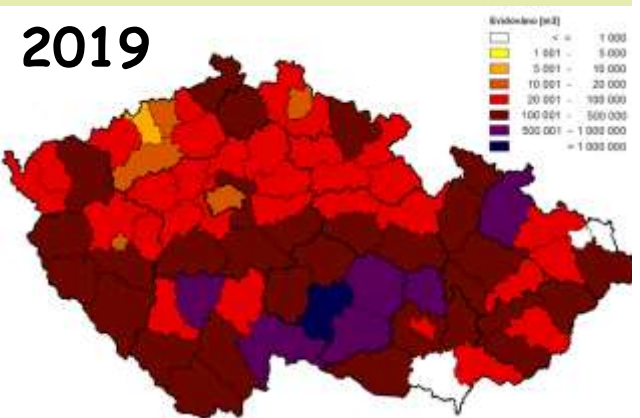
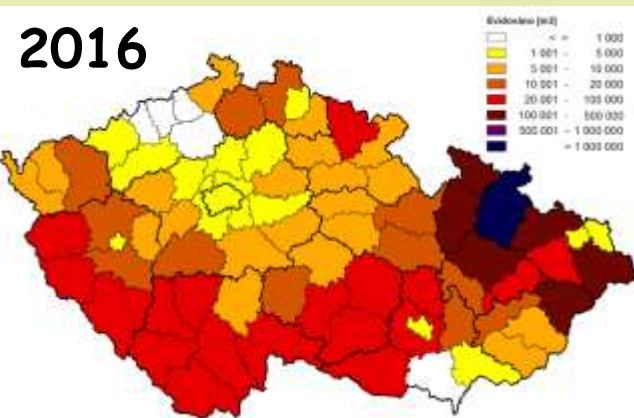
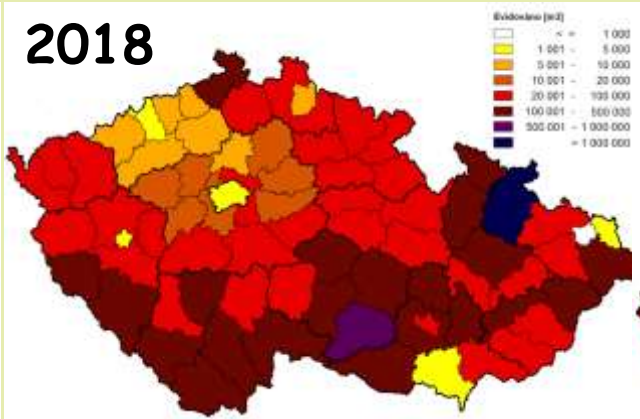
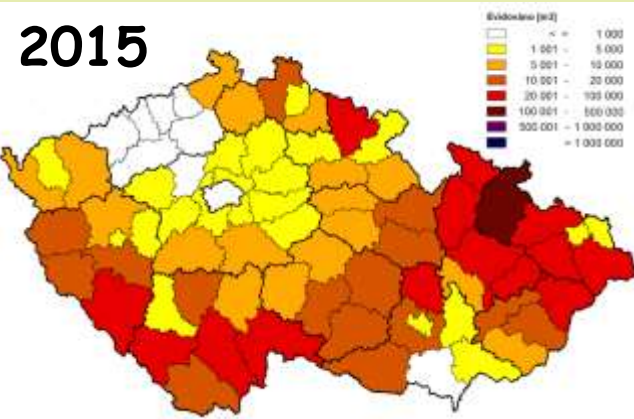

Evidovaný objem smrkového kůrovcového dříví vytěženého v krajích Česka v letech 2014 - 2020

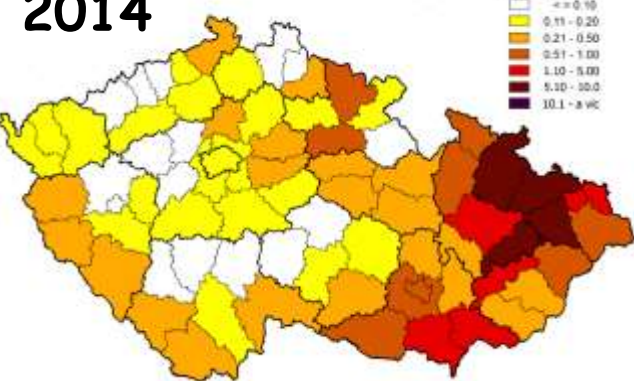

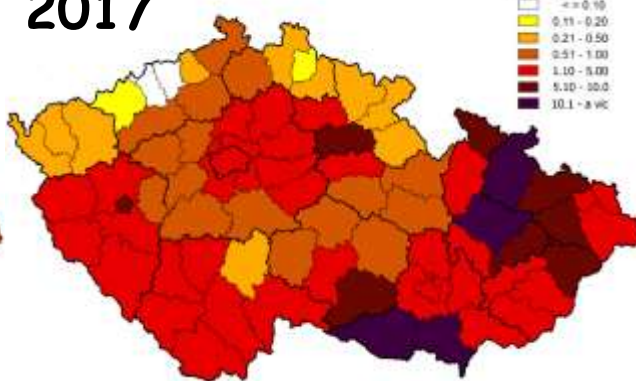
Evidovaný objem vytěženého smrkového kůrovcového dříví v Česku

2014

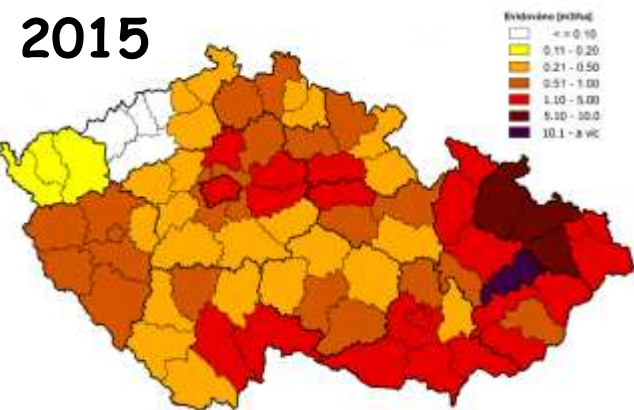

2017

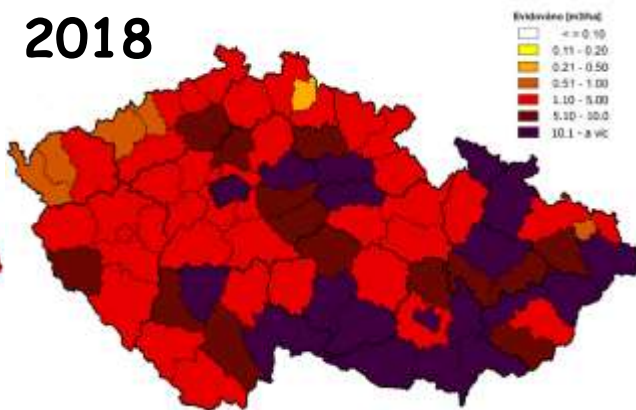

Evidovaný objem vytěženého smrkového kůrovcového dříví na 1 ha smrkových porostů

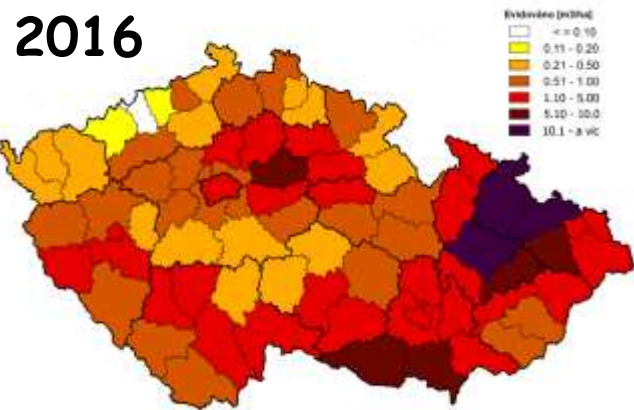
2015

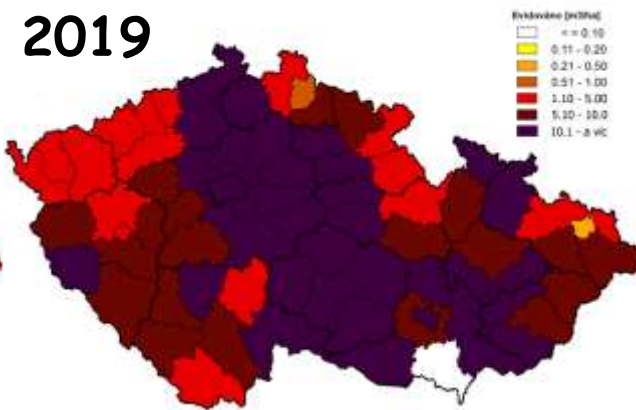
2018

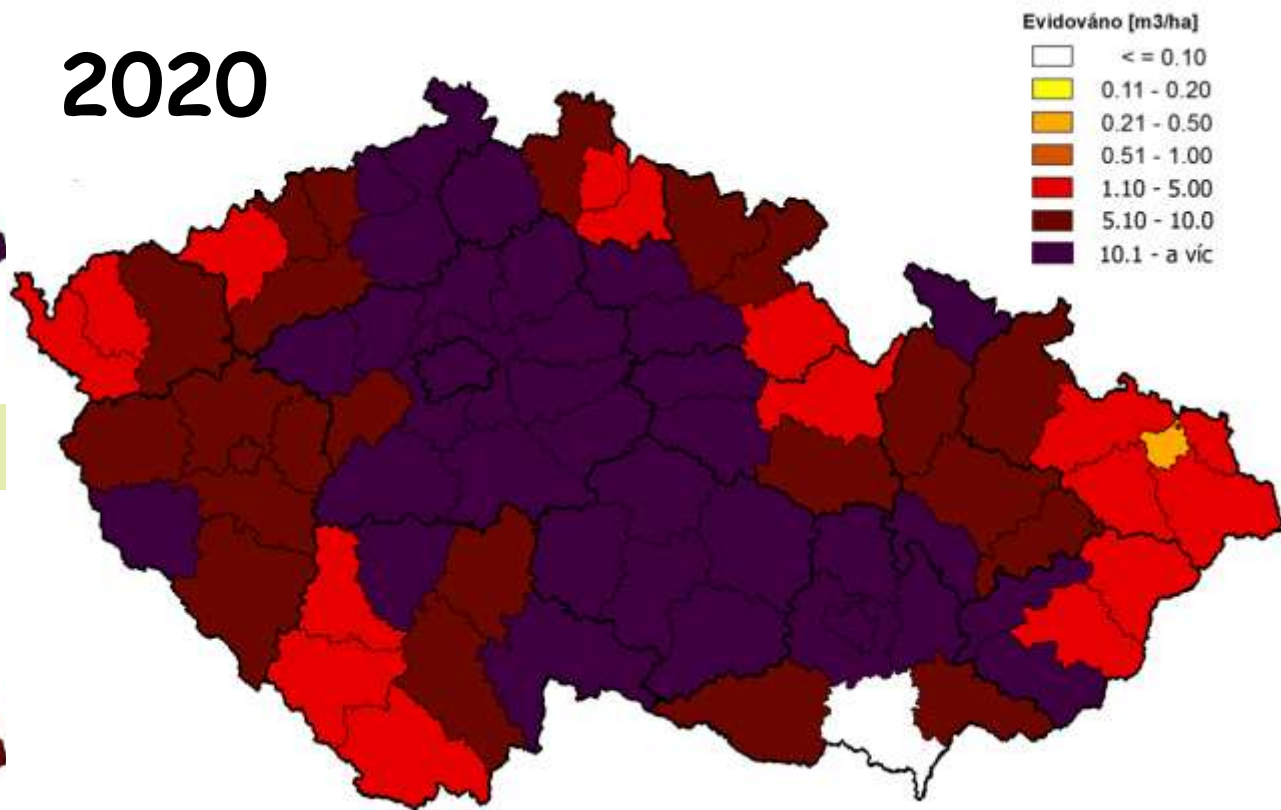
2016

2019

2020

Evidované množství obranných opatření proti podkornímu hmyzu na smrku v Česku

• 2020:

- cca 246 tis. m³ lapáků
- cca 55 tis. feromonových lapačů
- z napadené hmoty odkorněno cca 319 tis. m³
- chemicky asanováno cca 2 046 tis. m³
- => před odvozem asanováno pouze cca 16 % kůrovcového dříví!!

• 2019:

- cca 250 tis. m³ lapáků
- cca 69 tis. feromonových lapačů
- z napadené hmoty odkorněno cca 183 tis. m³
- chemicky asanováno cca 2 209 tis. m³

Celé území Česka:

1. Možnost odložit těžbu souší do 31. 12. 2022.

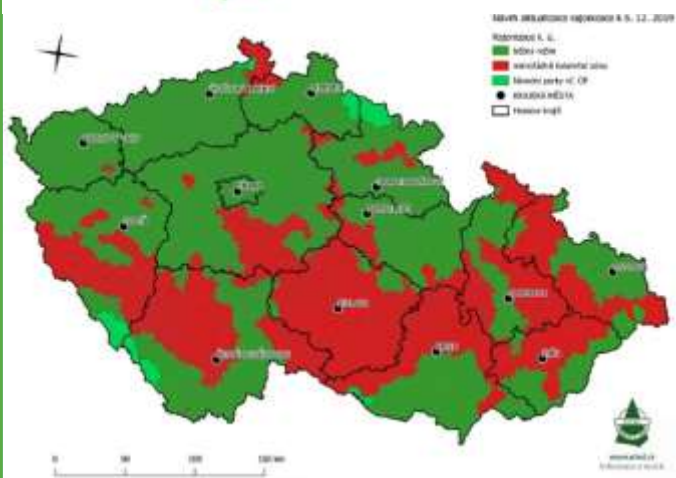
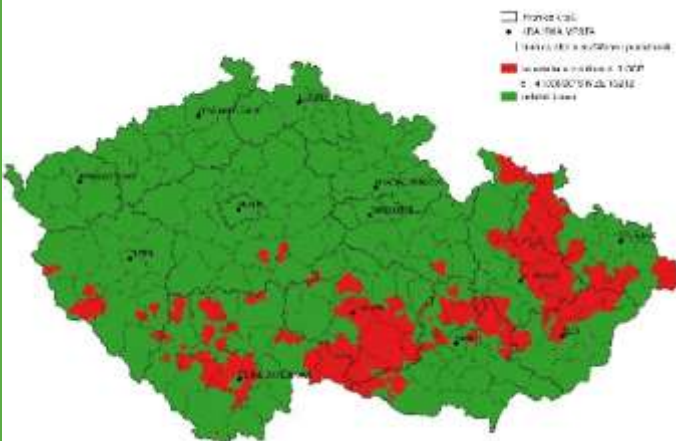
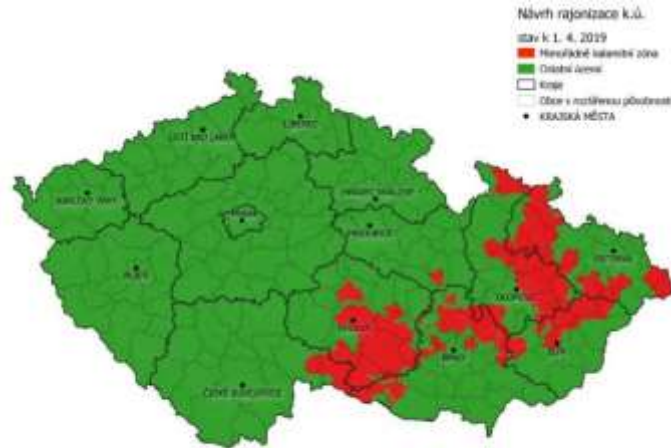
2. Prodloužení lhůty pro zalesnění po NT na 5 let a zajištění na 10 let.

3. Do 31. 12. 2022 možno použít reprodukční materiál lesních dřevin (kromě SM) z kterékoli PLO a nadmořské výšky.

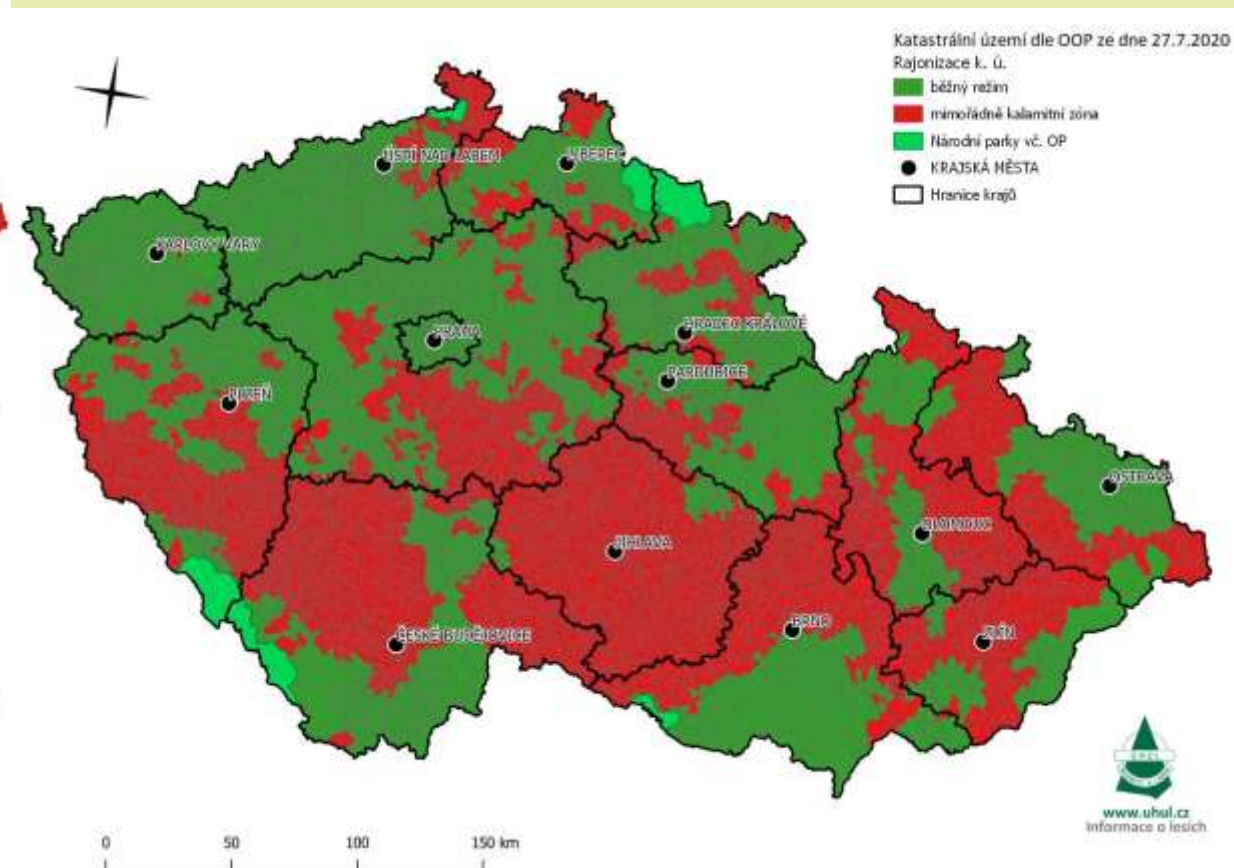
Kalamitní zóna:

4. Použití lapáků a lapačů nepovinné.

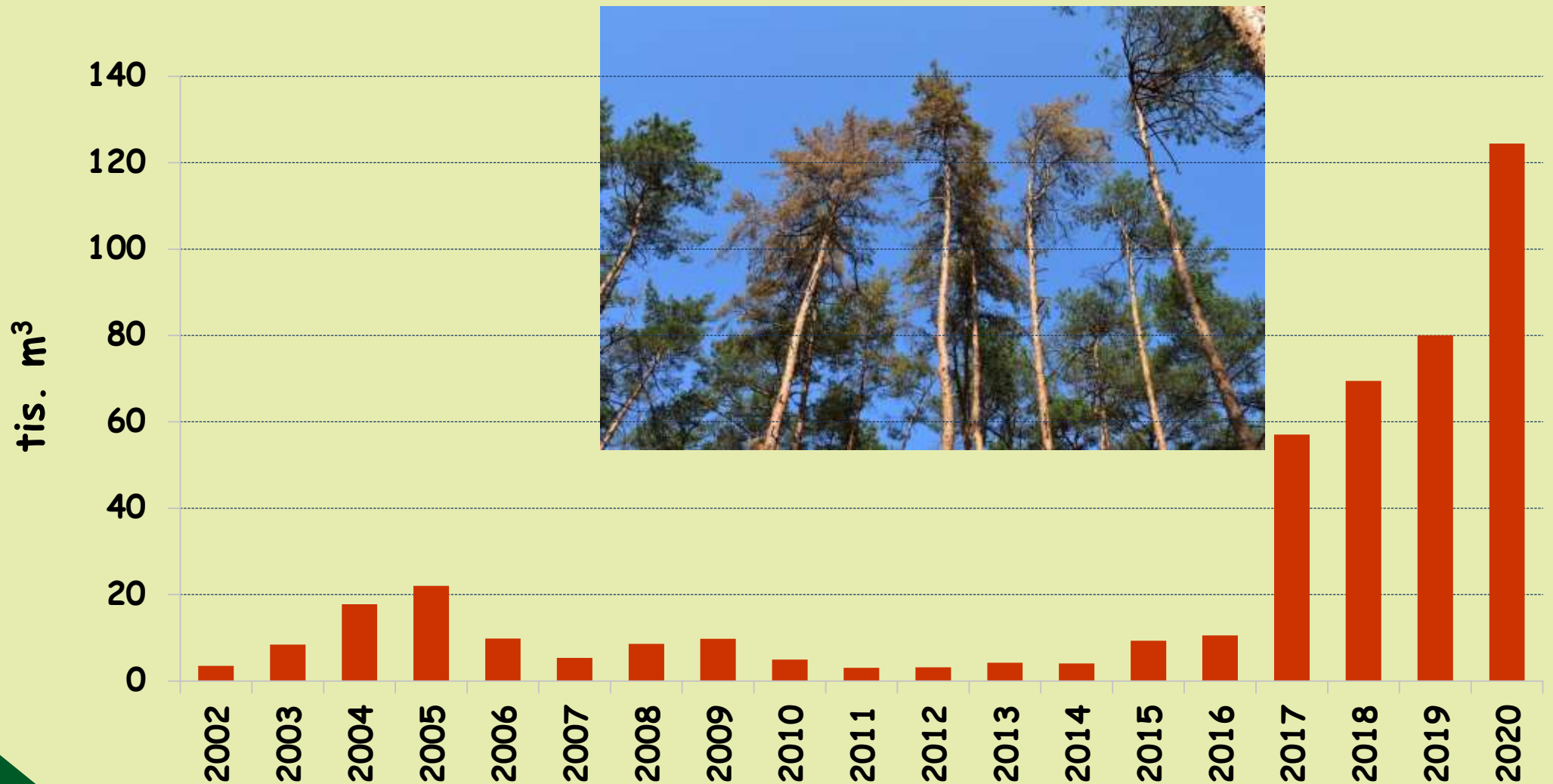
5. Na kalamitních holinách (+2 ha) vytvářet 5 m široké nezalesněné pruhy s rozestupy min. 20 m a také na rozhraní lesa a nelesní půdy (nezales. pruhy = bezlesí; o jejich plochu možno snížit plochu holiny určenou k zalesnění).

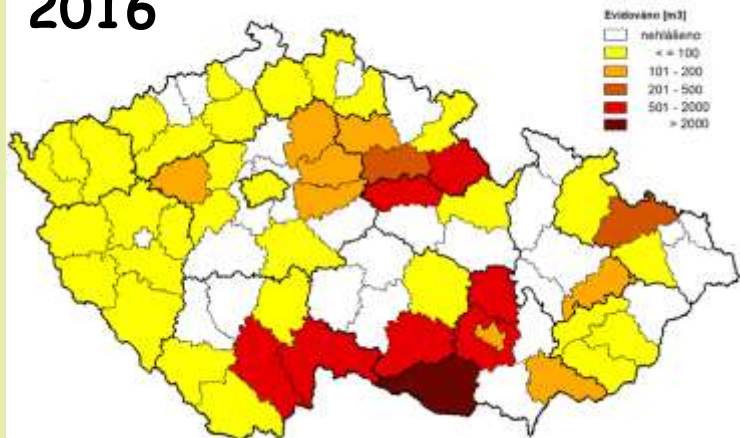
Opatření obecné povahy - platnost od 3.4. 2019 (aktualizace 30.8.2019, 6.12.2019, 2.4.2020 a 27.7.2020)

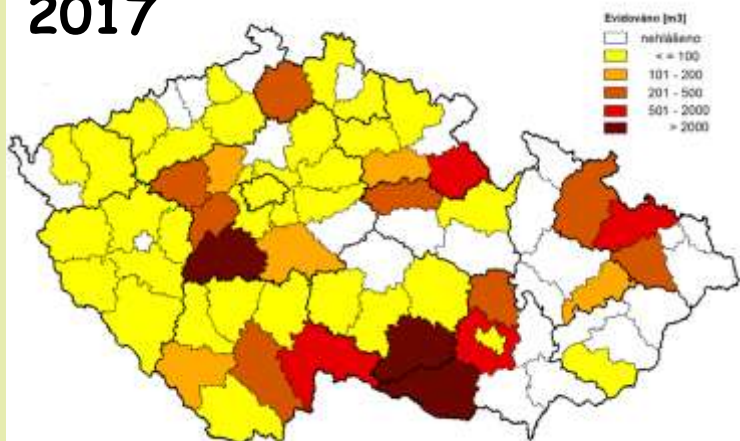
Evidovaný objem borového kůrovcového dříví vytěženého v Česku v letech 2002 - 2020

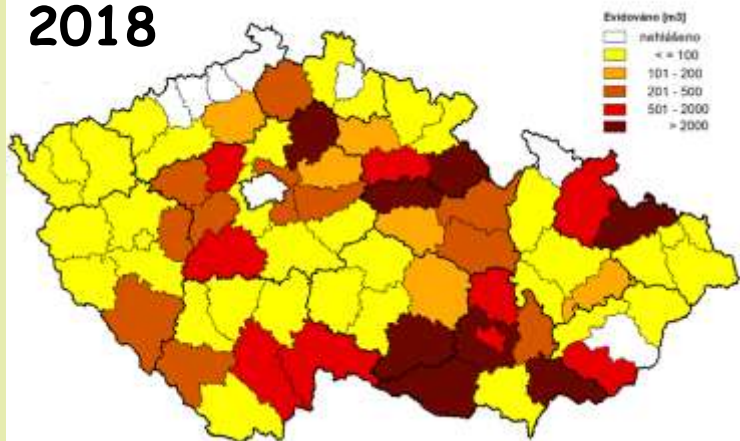
2016

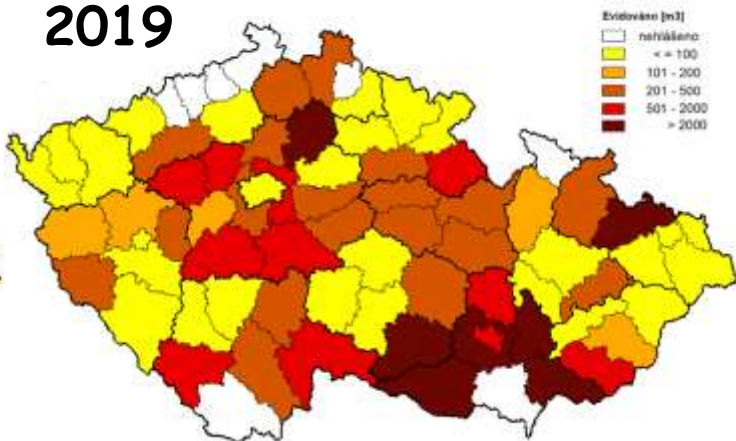
2017

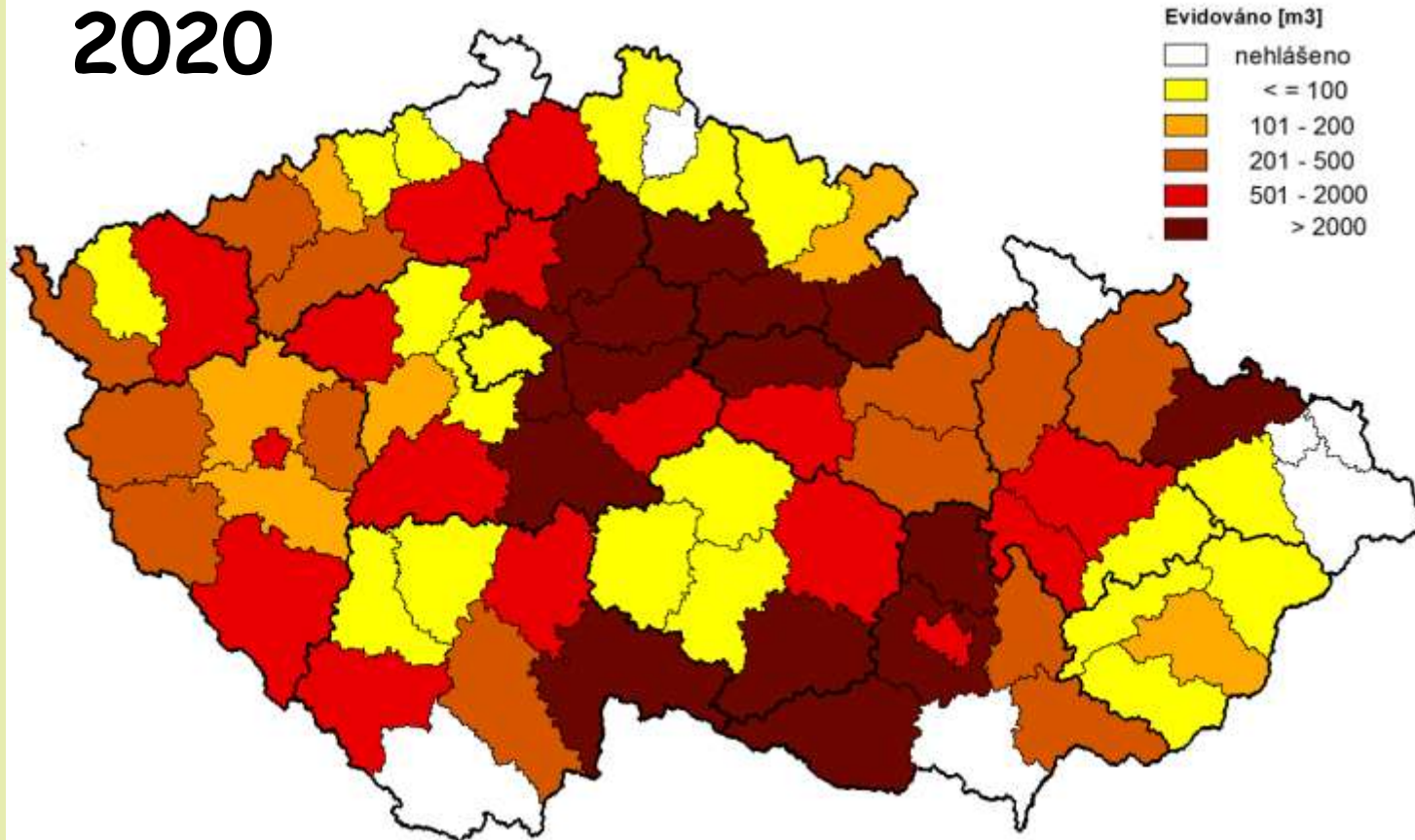
2018

2019

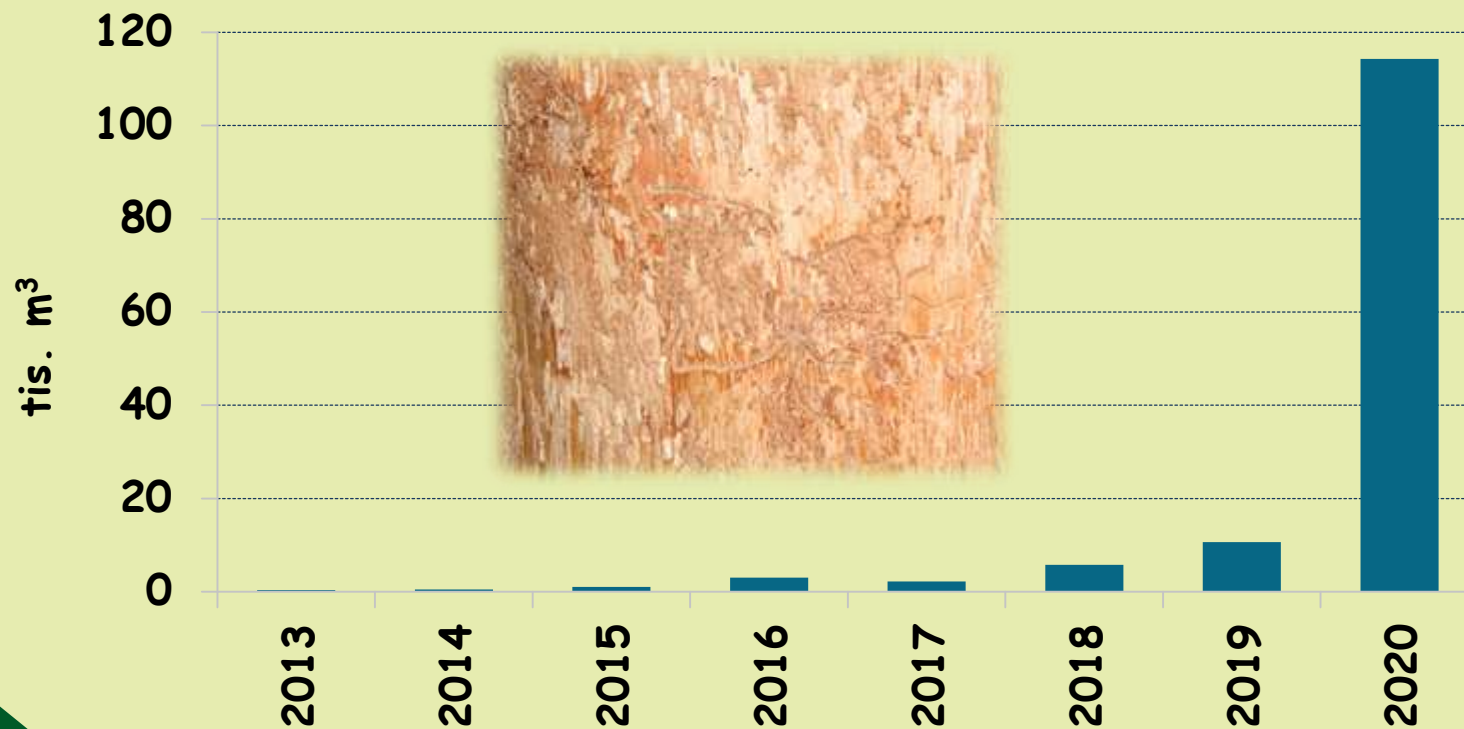
2020

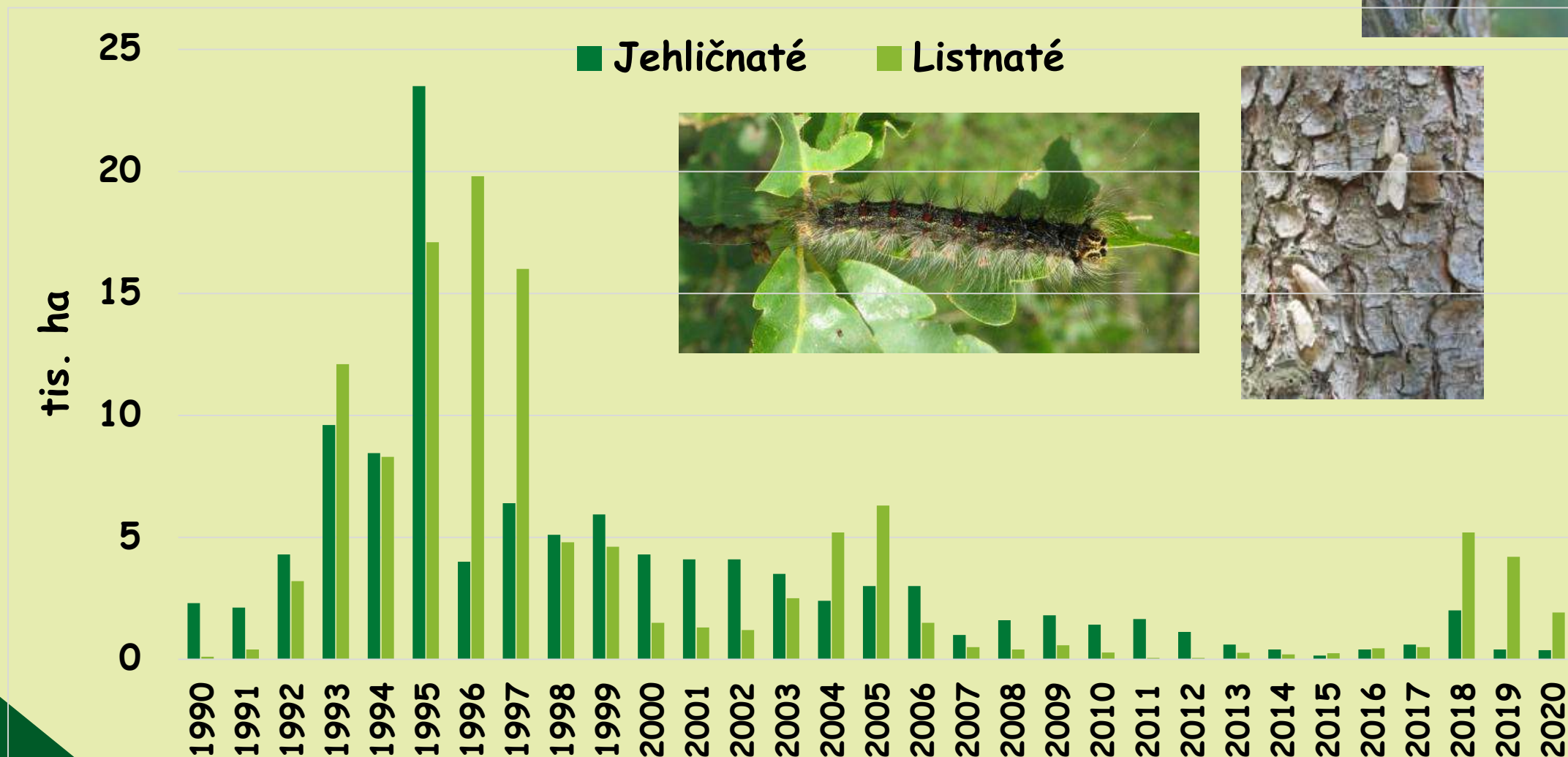
Evidovaný objem
borového kůrovcového
dříví v Česku

Evidovaný objem jedlového kůrovcového dříví vytěženého v Česku v letech 2013 - 2020

- Lýkožrouti rodu *Pityokteines*, zejména l. prostřední (*Pityokteines spinidens*) a smoláci rodu *Pissodes* (hl. *Pissodes piceae*)
- Meziročně **desetinásobné zvýšení** evidovaného objemu jedlového kůrovcového dříví
- Cca 80 % hlášeno ze **Středočeského kraje** (kritický stav i na území jiných krajů, např. Plzeňského či Jihomoravského)

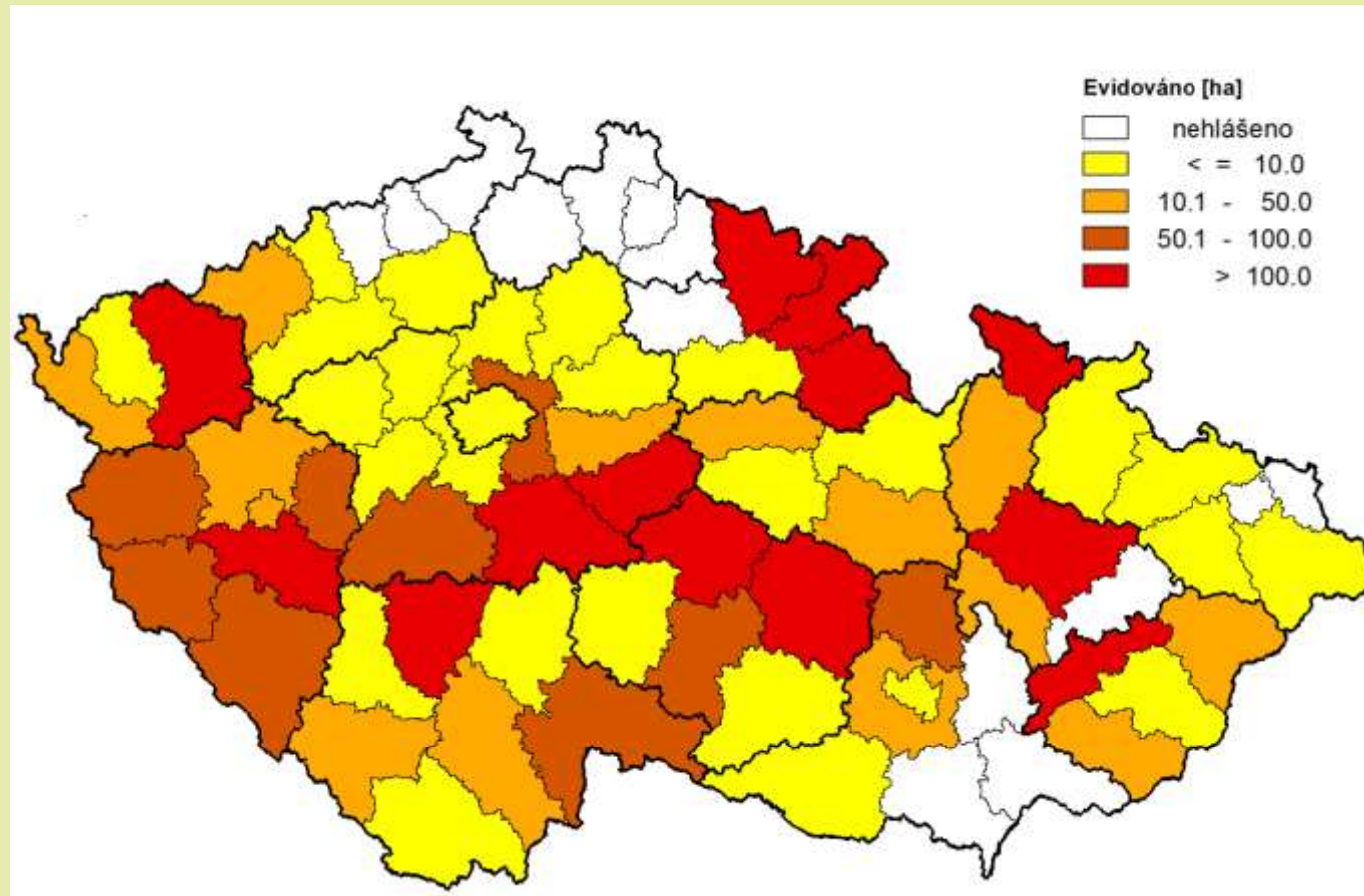

Evidovaný výskyt listožravého hmyzu v Česku v letech 1990 - 2020

Evidovaný výskyt klikoroha borového (*Hylobius abietis*) v roce 2020

- Evidováno poškození **cca 4,3 tis. ha** (2019 - cca 2,3 tis. ha)
- Olomoucký, Královéhradecký a Středočeský kraj

Ponravy chroustů (*Melolontha* spp.)

- **Chroust maďalový** (*Melolontha hippocastani*):
 - v Česku v roce 2020 **necelých 10 ha** napadených ploch (JM kraj - Hodonínsko)
 - rojení ve středních a východních Čechách

Obratlovci

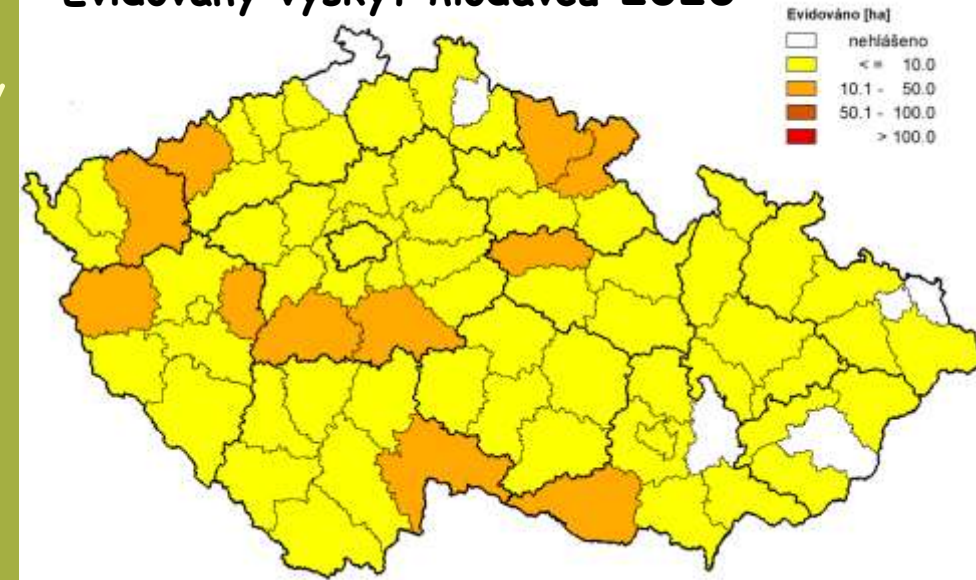
- **Hlodavci:**

- V Česku za rok 2020 hlášen výskyt na cca 400 ha, stejně jako 2019
- Lokalizováno zejména v Čechách
- Výhled do roku 2021 obtížně predikovatelný

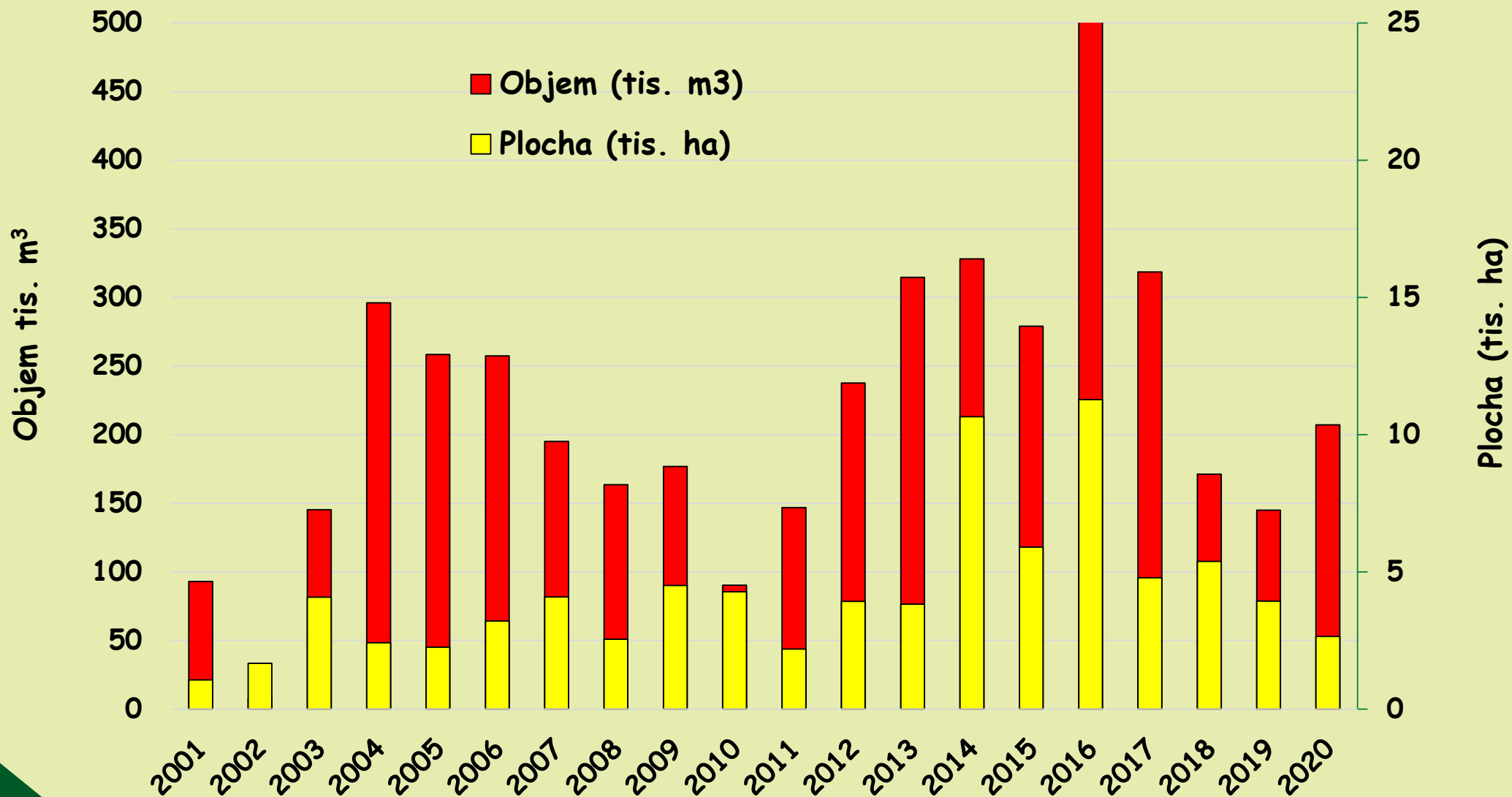
- **Zvěř:**

- Početnost většiny druhů spárkaté zvěře stagnuje nebo se dále zvyšuje
- **Okus** - limitující faktorem obnovy porostů
- **Loupání a ohryz** - kromě přímého poškození brána pro sekundární patogeny

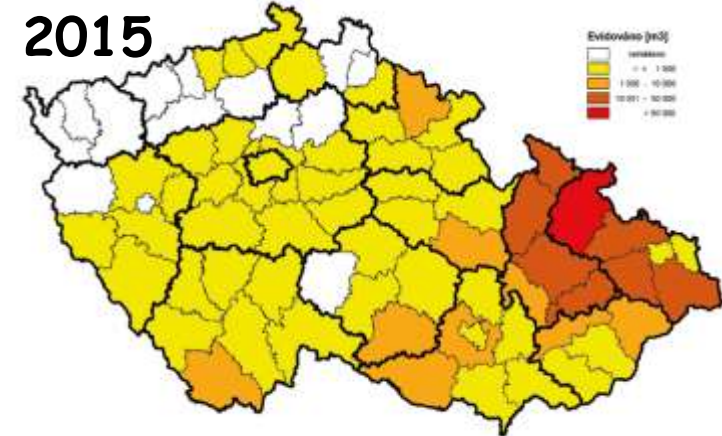
Evidovaný výskyt hlodavců 2020

Evidované napadení smrkových porostů václavkou (*Armillaria* sp.)

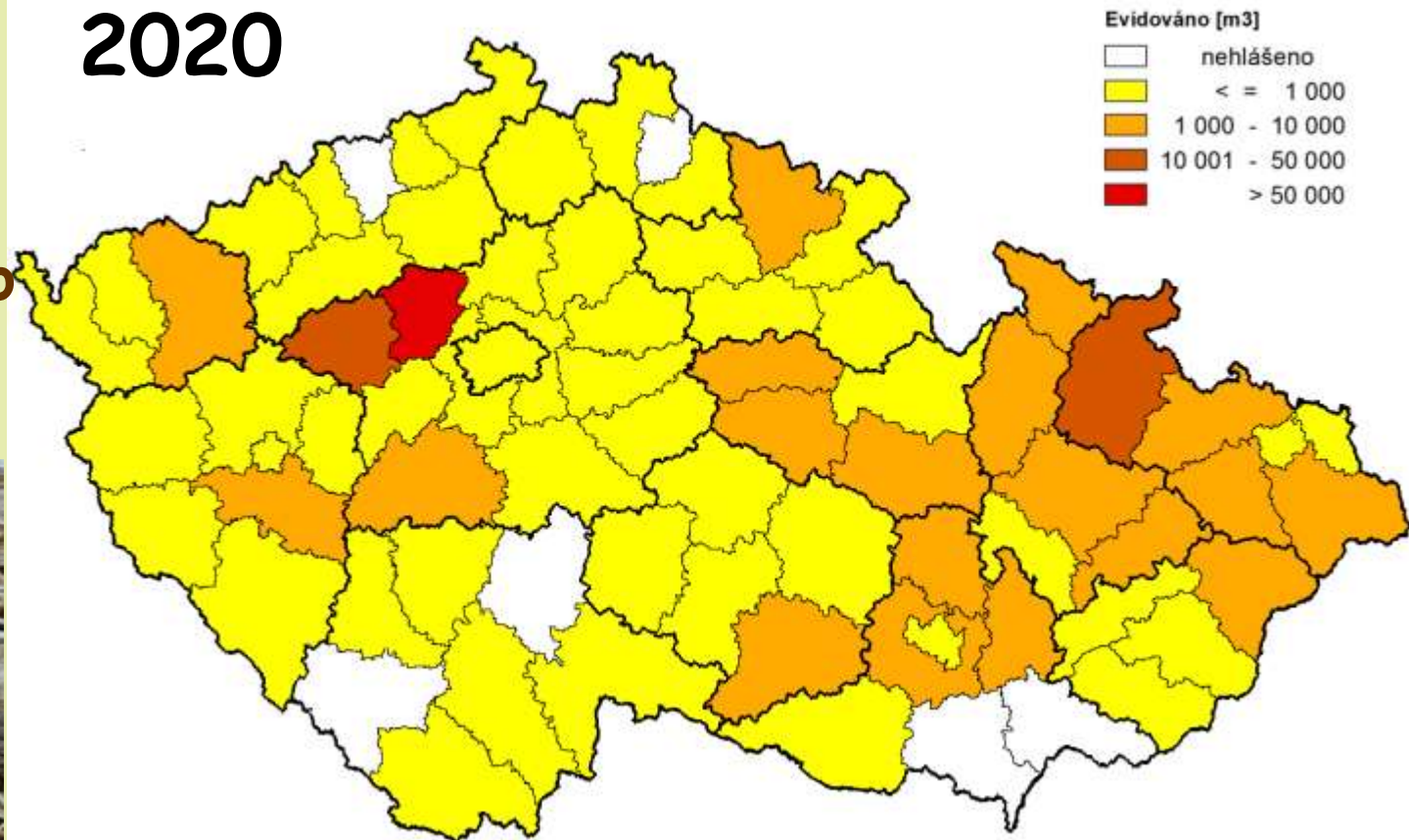

2015

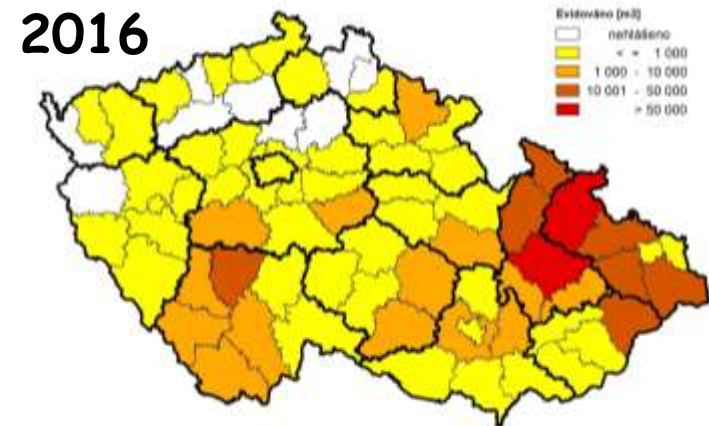

Evidovaný
objem
smrkového
václavkového
dříví

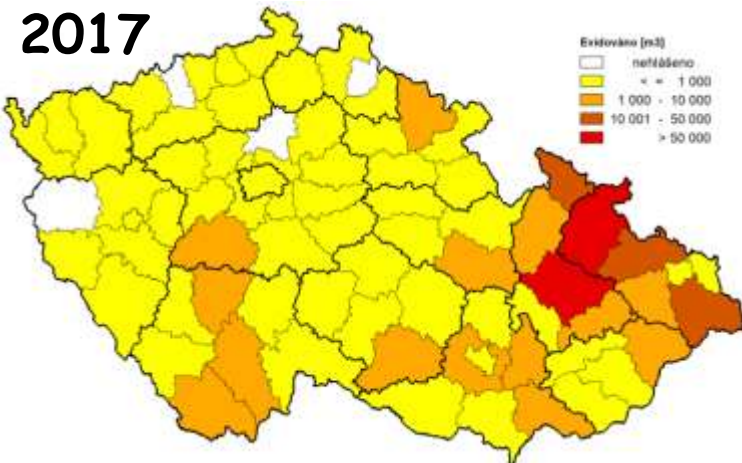
2020

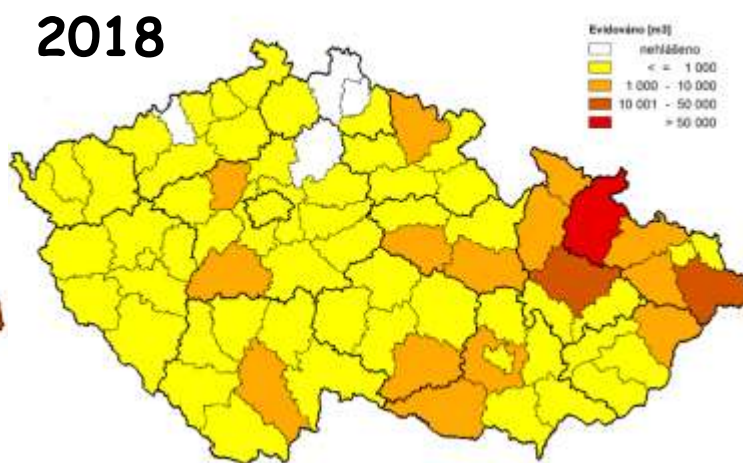
2016

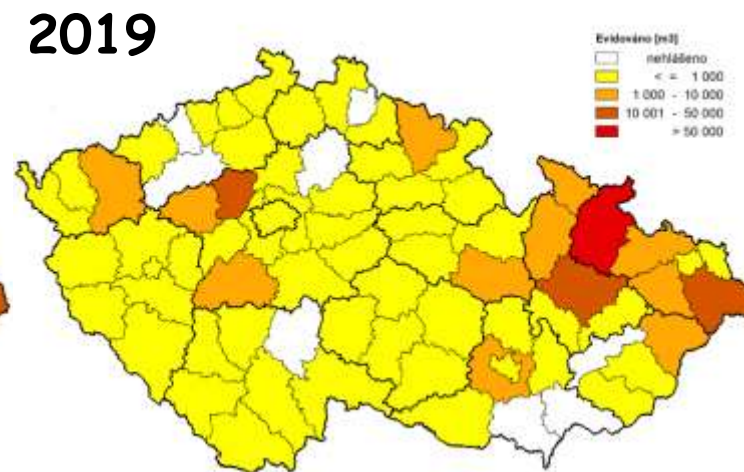
2017

2018

2019

Ostatní významné houbové patogeny v roce 2020

- **Sypavky na BO** (*Lophoderimium pinastri*, *L. seditosum*): obdobná situace jako 2019
- **Padlí dubové** (*Microsphaera alphitoides*): velmi vysoký výskyt (evidovaný výskyt 900 ha)
- **Listové skvrnitosti**: vysoký výskyt
- **Nekróza jasanu** (*Hymenoscyphus fraxineus*): pokles výskytu (2020 - 2,4 tis. ha, 2019 - 4,1 tis. ha)
- **Plíseň olšová** (*Phytophthora alni*): setrvalý stav

Souhrn a výhled

- Mezi lety 2003 až 2020 bylo v Česku podle evidence LOS vytěženo cca 59 mil. m³ smrkového kůrovcového dříví - celkový objem kůr. těžeb po přepočtu byl cca 85 mil. m³!!
- V roce 2020 dosáhly kůrovcové těžby smrkového dříví výše cca 22 mil. m³, přičemž celkové napadení bylo nejméně 25 mil. m³ = téměř 2x bilancovaný roční etát Česka
 - na Moravě a ve Slezsku pokles objemu napadení
 - v Čechách další zhoršování stavu a rozvoj lýkožroutů na nových územích
- Odhadovaná zásoba smrkové dřevní hmoty v lesích Česka k září 2019 stále ještě cca 400 mil. m³ (zdroj: ÚHÚL)
- V roce 2021 celkově stagnace nebo pokles napadení oproti 2020 - stále však vysoce kalamitní rozsah => Nerezignovat na provádění opatření ochrany lesa!!
- Podkorním hmyzem ohroženy také další dřeviny - např. BO, JD, MD atd.
- Dramaticky narušena statická stabilita smrkových porostů - riziko polomů...
- Problematika obnovy holin pod tlakem přemnožené spárkaté zvěře...

Děkuji za pozornost a přeji pevné
zdraví!!

Ing. Bc. JAN LUBOJACKÝ, Ph.D. a kol.
LOS - VÚLHM

mobil: +420 602 277 596

e-mail: lubojacky@vulhm.cz

web: <https://www.vulhm.cz/aktivity/lesni-ochranna-sluzba/>

